תלוי: אי בעה"ב זוכה, בעינן שכחת פועלים ואחרים ואז חל שכחה (וצע"ג וכי בעה"ב גרע מאחרים? כן הק' במראה הפנים) **ואי בעה"ב שכח, סגי שפועלים ג"כ שכחו ולא בעינן שאחרים ישכחו** (ועי' ברש"ס שביאר). **והרי** שר"ש דלא כהמשנה הכא ולא כהבבלי.

הגר"א על הירושלמי **ובהג'** על הר"ש (במשניות שבהלקט) **וכן במראה הפנים**, גרסו את הירושלמי בכמה שינויים והכל בא אל נכון, וכל מה שחידש ר' שמעון הוא דין 'שכחת אחרים'.

ז. עמדו עניים וכו'. הק' **בביה"ל** (הל' ג' בסוף הקטע) **מאי שנא עניים מאחרים, ועיי"ש ג' 'תירוצים.**

לחדודי: פועל ששכח (כשבעה"ב בעיר לשיטות שאי"צ לשכחתו) **האם חייב לשלם לבעה"ב? עיין במ"מ פ"א מ"ו בשם האילת השחר זבחים קכ'** דכל שזיכה חבירו במצוה אין חייב לשלם, ונפ"מ במי שהכניס תבואת חבירו דרך השעה. ובמי שבנה לחבירו בית עם הרבה פתחים, מי יהיה חייב במזוזות.

פרק ה משנה ח'

רמב"ם פ"ה הל' יא' ויב'

יש לציין כאן את מח' **רעק"א והתפא"י** (בועז) לעיל פ"ד משנה ז' מה שעת החיוב דשכחת עומרים. לרעק"א שעת העימור (איגוד) עצמו, ולכן אי הוי הקדש אז. גם אי פדה ואח"כ שכח, אינה שכחה. ולתפא"י זמן אסיפת העומרים היא השעה המחייבת את השכחה, והוכיח ממשנתנו.

א. **הר"ש** פי' 'לכובעות' לעשות מהם כובע. **וברא"ש** הביא **דהרמ'** פליג. והטעם דאין בו שכחה להר"ש, כתב **בשערי אמונה** כיון שאינו גמר מלאכה עד שיעשה הכובע. ולא נימא בכל מעמר דאינו גמ"מ עד אחר טחינה ואפי'. כיון שסו"ס ב'מלאכת השדה' הוי גמ"מ. משא"כ בכובעות לא חשיב גמר 'מלאכת השדה' עד שיעשה הכובע. אך הר"ש עצמו וכן בתוי"ט ובביה"ל פי' דגם בזה דרך לעשות אח"כ עומרים גדולים.

ב. הנה בתיבת 'ולעמרים' משמע דלא פליגי הר"ש והרמ' ולכו"ע הפי' דכל שעדיין עומד לעשותם גדולים יותר אין לו שכחה. אך **הגרמ"פ** (חידושים ובי'. מודפס בירושלמי 'תבונה') **דייק וחידש בדעת** הר"ש דכשמוליך שיבולים לעמר ממקום א' כדי לעשותם עומרים במקום ב' שלבסוף יעשה מהם יותר גדולים במקום ג'. אזי בהולכה מא' לב' אין שכחה דאינו גמ"מ. אך מב' לג' יש לו שכחה. ואעפ"י שעדיין צריך לעמר במקום ג' ליותר גדולים. ולהרמב"ם כל שעדיין לא גמר לקבצן אי"ל שכחה, וממילא מב' לג' ג"כ אין שכחה. וטעם מח': דהר"ש ס"ל דבעינן גמר מלאכת 'עימור' ואם כבר קיבץ פ"א, לא איכפ"ל דעדיין עוד צריך לקבצן. אך הרמ' ס"ל דבעינן גמ"מ השדה. וכתב 'ונכון מאוד בעה"י'

ג. בטעם דאין עימור אחר עימור. כתב **הד"א** (פ"ה) דאולי הטעם דחשיב שכבר זכה בהם, והוי כזכור ולבסוף שכוח שזכה בהם (שערי אמונה). וכן כתב **הגרמ"פ** דהוי כהניח בביתו. **ובשנו"א** כתב 'דאין שכחה אחר שכחה' ולא ביאר.

ד. מבואר **בד"א** היטב מח' הראשונים האם מה שקובע את דין 'עימור אחר עימור' הוא מחשבתו. או מציאות של קיבוץ העומרים. ויש ללמוד היטב את סיפא דמתני' 'זה הכלל' לב' השיטות. ולשי' **הרא"ש** נמצא ב' דינים במתני' א. דאין עימור אחר עימור, וילפינן מ'מה קציר' וכו'. ב. בעינן הולכה למקום גמ"מ של דישה. וצ"ע מנין ילפינן דין זה.

ה. מה הדין גבי מלאכת 'מעמר בשבת'. **הגרמ"פ** כתב דגבי שבת חייב במעמר כפי איך שבי' בר"ש וכן דייק **המנ"ח** מהרמב"ם דרק אי מוליכם כדי לקבצם. אך אי רק מעבירם ממקום למקום לא חייב. וז"ל **האגלי טל** (מעמר): אפי' אסף רק שני דברים. זה נלמוד מדברי הר"ש ספ"ה דפיאה בענין עימור שיש אחריו עימור אין לו שכחה וז"ל וכל הני דמתני' סופן לעמר ולעשות משנים אחד עיי"ש. הנה דאף בשנים חשוב עימור והרא"ש והרע"ב שם כתבו וסופו לעשות משנים ושלש עימור יש לפרש דבריהם עפ"י הפלוגתא דר' יוסי ורבנן באגד בשנים דר' יוסי ס"ל לאו שמי' אגד ורבנן ס"ל שמי' אגד ובשלש לכ"ע שמי' אגד כדאיתא פ"ק **דסוכה י"ג**. וי"ל דעימור בשנים תלוי בפלוגתא זו. וע"כ כתבו שנים ושלש שנים לרבנן וג' לר' יוסי והר"ש נקט אליבא דהלכתא כרבנן:

ו. עי' **בביה"ל** שהק' דלפי' הר"ש שמעמר לא לצורך אכילה, מדוע בעי לילפותא מה קציר וכו' תיפו"ל דהוי כקוצר לשחת.

ז. עיי"ש שיטה מחודשת, דמעמר מחמת שריפה אין לו שכחה.

ח. **הדובב מישרים** (ח"ד סי' כו') הביא לנידון אי מהני כיסוי ראש מקש, כיון שהוא מלא נקבים. והביא סימוכין ממשנתנו. ודחה דמתניתין לא נחית להאי דינא רק לענין שכחה. אך הביא **דהמשנה למלך בפ"י מהלכות אישות ה"י** מדייק **מהירושלמי** דמוכיח ממתני' דהיה כותב המגילה, דפורים מותר במלאכה, אלמא דהמשנה לא היתה מביאה דבר שאינו רשאי לעשותו.

פרק ו' משנה א'

א. בית שמאי אומרים הפקר לעניים הפקר ובית הלל אומרים אינו הפקר עד שיופקר אף לעשירים

שיטת הר"ש דב"ה סברי דהפקר לעניים לא חל כלל

א) כתב הר"ש דלשיטת ב"ה דהפקר לעניים אינו הפקר הרי דהממון נשאר ברשות הבעלים כבתחילה ולא חל ההפקר כלל, וכתב הר"ש דכן מוכח מהגמ' בבא מציעא ל: דאיתא שם שר' ישמעאל ב"ר יוסי רצה למנוע מאדם מסוים לזכות ואמר שמפקיר לכל חוץ מאדם א', ומבואר בגמ' שם דלב"ה לא הוי הפקר כלל.

דברי רעק"א בביאור שיטת ב"ה

ב) בעיקר שיטת ב"ה דהפקר לעניים אינו הפקר, יש לדון האם הכוונה בזה דלא שייך להחיל חלות הפקר רק לעניים ולהכי חייב במעשר דלא חל ההפקר כלל, אבל באמת אם היה חל הפקר כזה היה פוטר מן המעשר, או די"ל דהמכוון בשיטת ב"ה דלא רק דלא שייך להחיל חלות כזו אלא אפילו אי נימא דשייך לחול חלות הפקר רק לעניים מ"מ אין זה פוטר ממעשר דכיון דאינו הפקר לכל העולם אינו פוטר ממעשר.

ובדברי רעק"א מצינו דהוכיח כהצד הא' דכל יסוד שיטת ב"ה דלא חל הפקר רק לעניים, אבל אם נמצא מקום דיחול הפקר כזה הרי דיפטור ממעשר, דיעוין לעיל פ"ה מ"א דאיתא במשנה ד'גדיש שלא לוקט תחתיו כל הנוגע בארץ יתן לעניים', וכתבו הרע"ב והתוי"ט דמבואר בירושלמי שם דקנסו רבנן ליתן מתבואתו לעניים, והוי מתנות עניים מדרבנן, ואיכא בזה פטור ממעשר דאמרינן 'הפקר בי"ד הפקר' ומהני לפוטרו ממעשר.

והקשה רעק"א שם דהא הוי הפקר רק לעניים וכיצד מהני לפטור ממעשר והלא ב"ה סברי דהפקר לעניים לא מהני לפטור ממעשר, ותירץ רעק"א דכל הא דסברי ב"ה דהפקר לעניים אינו פוטר ממעשר